KRONIKA

Małgorzata Cieliczko
PAN Biblioteka Kórnicka
https://orcid.org/0000-0003-1955-2174

ROK WŁADYSŁAWA ZAMOYSKIEGO W PAN BIBLIOTECE KÓRNICKIEJ

Decyzją Senatu Rzeczypospolitej Polskiej patronem roku 2024 został Władysław Zamoyski (1853–1924) – syn Jadwigi z Działyńskich i gen. Władysława Zamoyskiego, polski działacz społeczny i filantrop, który objął i rozwinął dobra kórnickie, wylicytował Zakopane i wydatnie wsparł zwycięski proces o Morskie Oko, przyczyniając się do ustalenia przebiegu granicy w Tatrach Wysokich. Aktywnie uczestniczył w pracach emigracji polskiej, zwłaszcza we Francji. Jego przekonanie o wartości pracy na rzecz społeczeństwa oraz doświadczenia z podróży po Australii i Ameryce Północnej sprawiły, że skutecznie włączył się w procesy modernizacyjne drugiej połowy XIX w. Inwestował w transport kolejowy, budowę wodociągów, elektryfikację swoich dóbr, wspierał rozwój handlu, działalność edukacyjną oraz różnorodne inicjatywy społeczne. Pod koniec życia stworzył Fundację „Zakłady Kórnickie", aby cały majątek – zarówno kórnicki wraz z Zamkiem, arboretum oraz wyjątkowo cenną biblioteką, jak i małopolski z ogromnymi połaciami lasów, będącymi teraz częścią Tatrzańskiego Parku Narodowego – przekazać narodowi polskiemu, któremu służy do dziś. Z okazji stulecia śmierci hrabiego senatorzy postanowili docenić jego zasługi, co dało impuls Bibliotece Kórnickiej do szeroko zakrojonych działań, by przybliżyć postać Władysława Zamoyskiego jak najszerszemu gronu odbiorców.

Kluczowym zadaniem było stworzenie wystawy planszowej, która przedstawiłaby możliwie dokładnie, a zarazem atrakcyjnie w lekturze, życie i działalność hrabiego. Dzięki pracy zespołu Biblioteki Kórnickiej w składzie: Edyta Bątkiewicz-Szymanowska, Magdalena Biniaś-Szkopek, Małgorzata Cieliczko, Małgorzata Potocka, Mikołaj Potocki i Krzysztof Rataj oraz przy wsparciu Fundacji „Zakłady Kórnickie" powstała wystawa *W tym szaleństwie jest metoda. Niezwykłe*

dzieło Władysława Zamoyskiego (1853–1924), której stroną graficzną zajęła się Agnieszka Juraszczyk z Fundacji TRES. 13 maja w Zamku w Kórniku odbył się uroczysty wernisaż, podczas którego zaprezentowano czternaście plansz opisujących najważniejsze decyzje i wydarzenia z życia Zamoyskiego, różnorodne pola jego działań czy najbliższych mu ludzi. O wybitnych dziadkach, rodzicach i niełatwym dzieciństwie opowiada plansza *„Je, śpi i krzyczy"*, kolejne lata streszcza tablica *„Z surowością gorącej miłości" – paryska młodość*. Ponadroczny, formacyjny pobyt w Australii oraz w Ameryce Północnej, który Zamoyski rozpoczął jako zrezygnowany młodzieniec, a zakończył jako świadomy mężczyzna, zilustrowany został tablicą *Podróż jako rytuał przejścia*. O okolicznościach otrzymania – właśnie w czasie pobytu na antypodach – spadku po wuju, Janie Działyńskim, traktuje plansza *Majątek ma znaczenie*, natomiast o dalszych decyzjach i koncepcji działań w zaborze pruskim – tablica *Grunt to dobry plan, czyli Zamoyski vs. Bismarck*. Galicyjski etap życia Władysława oraz jego najbliższych trudno było zamknąć w jednej planszy – autorzy zdecydowali się na trzy: *Zakopane po raz trzeci… sprzedane!*, która jest rekonstrukcją słynnej licytacji, *Pociąg do nowoczesności* przybliża szereg inwestycji, jakie podjął hrabia na tych terenach, natomiast *Morskie Oko nasze!* przypomina o sporze stoczonym przed sądami i międzynarodowym trybunałem oraz o determinacji Zamoyskiego, dzięki któremu ta przepiękna część Tatr, z Rysami włącznie, należy dziś do Polski. O szacunku do przyrody, nie tylko tatrzańskiej, opowiada tablica *Wrażliwość lasem wyrażona*, zaś fakt, że Zamoyski nie działał sam, lecz umiał skupić wokół siebie szereg zaufanych i kompetentnych ludzi, podejmuje plansza *Ludzie hrabiego*. Chcąc dać merytoryczną odpowiedź na regularnie pojawiające się pytania na temat kawalerstwa hrabiego, autorzy zdecydowali się na tablicę *„Ty mój najdroższy, najmilszy, jedyny" – Władysław i kobiety*. Dyplomatyczno-patriotyczny aspekt działań Zamoyskiego podejmuje plansza *O wizerunek Polski na Zachodzie, czyli soft power nieistniejącego państwa*. Całość wieńczy przybliżenie dzieła życia Władysława, jego matki Jadwigi i siostry Marii: *Fundacja Zakłady Kórnickie – dar dla narodu*. Planszom w kórnickim zamku towarzyszyła wystawa eksponatów muzealnych związanych z osobą ostatniego właściciela, a wszystko było dostępne dla zwiedzających do końca 2024 r.

Niedługo po otwarciu, bo już 22 maja, wystawa planszowa o Władysławie Zamoyskim trafiła do Senatu RP, 24 lipca zawitała wraz z pojedynczymi eksponatami w przestrzeni Sejmu RP, a 30 września pojawiła się w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu. Można było zapoznać się z nią także w Pałacu

Działyńskich w Poznaniu, gdzie uroczysta inauguracja nastąpiła 11 czerwca w ramach Międzynarodowego Tygodnia Archiwów. Nie mogło też zabraknąć jej w Małopolsce – już latem stanęła w Zakopanem, w ogrodzie Galerii Sztuki XX w. w willi Oksza (będącej filią Muzeum Tatrzańskiego), a pod koniec roku zaprezentowano ją w Krakowie, w Małopolskim Centrum Nauki Cogiteon, gdzie odbyła się kolejna edycja wydarzenia „Wielcy z Małopolski. Znani – nieznani mistrzowie". Wystawa eksponowana była w piętnastu bibliotekach wojewódzkich naszego kraju, a także stanęła na kórnickim rynku – przy okazji odsłonięcia pomnika Władysława Zamoyskiego na skwerze jego imienia, które miało miejsce 3 października 2024 r., dokładnie w setną rocznicę śmierci hrabiego. Ciekawostką jest to, że wystawa pojawiała się pod dwoma tytułami: *W tym szaleństwie jest metoda. Niezwykłe dzieło Władysława Zamoyskiego* oraz *Nic dla siebie. O Tatrach i innych darach Zamoyskiego dla Polski*. Jej wędrówka nie kończy się wraz z 2024 rokiem – od stycznia 2025 rusza w dalszą drogę, m.in. na Politechnikę Poznańską czy do Muzeum Ziemi Zbąszyńskiej i Regionu Kozła w Zbąszyniu. Dzięki wsparciu Miasta i Gminy Kórnik oraz Samorządu Województwa Wielkopolskiego przygotowany został katalog wystawy, a na podstawie treści plansz powstały audycje radiowe emitowane przez poznańskie Radio Emaus pod koniec 2024 r.

Dwoje historyków związanych z Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza w Poznaniu: prof. Magdalena Biniaś-Szkopek oraz prof. Piotr Okulewicz napisało książkę biograficzną *„Polski władac" – z Paryża przez Sydney i Kórnik do Zakopanego z Władysławem Zamoyskim* (Kórnik 2024, 194 s., il.). Publikacja ta – wydana przez PAN Bibliotekę Kórnicką, Wydział Historii UAM, Fundację „Zakłady Kórnickie" oraz Stowarzyszenie Teatralne Legion – opierając się na materiałach źródłowych, w przystępny sposób przybliża życie, postać oraz zasługi hrabiego Zamoyskiego. Promocja książki odbyła się w kórnickim zamku 25 października, a towarzyszył jej monodram autorstwa Katarzyny Matwiejczuk pt. *Wewnętrzny żywot Władysława Z.* – w postać ostatniego właściciela Kórnika wcielił się reżyser spektaklu Artur Romański, a o oprawę muzyczną zadbała Monika Woźniak.

Najważniejszym naukowym wkładem PAN Biblioteki Kórnickiej w Rok Zamoyskiego była organizacja konferencji, którą zatytułowaliśmy *Światy Władysława Zamoyskiego (1853–1924)*. Odbyła się ona w dniach 22–23 października 2024 r. w Pałacu Działyńskich w Poznaniu, a do jej współorganizacji zaprosiliśmy Instytut Slawistyki PAN, Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej UAM oraz Wydział Historii UAM. Honorowy patronat nad konferencją objęli: Rektor Uniwersytetu im. Adama

Mickiewicza w Poznaniu prof. Bogumiła Kaniewska, Prezes Polskiej Akademii Nauk prof. Marek Konarzewski, Marszałek Województwa Wielkopolskiego Marek Woźniak oraz Wojewoda Wielkopolska Agata Sobczyk, a naszymi partnerami byli Starostwo Powiatowe w Poznaniu oraz Fundacja „Zakłady Kórnickie". Wieloznaczny tytuł konferencji odsyłał do rozmaitych przestrzeni życia i działalności Zamoyskiego, ale także otwierał na ówczesne zjawiska i procesy, których był obserwatorem lub aktywnym uczestnikiem. Naszym celem było stworzenie szerokiej, wielokontekstowej perspektywy badawczej, otwartej zarówno na ujęcia przekrojowe, jak i analizy konkretnych przypadków.

Konferencję otworzyła Dyrektorka Biblioteki Kórnickiej, prof. Magdalena Biniaś-Szkopek, a referat wprowadzający wygłosił prof. Stanisław Sierpowski z UAM. Następnie odbyły się trzy panele tematyczne.

Pierwszy – *Paryż Zamoyskiego* – rozpoczął się wystąpieniem prof. Joanny Nowak z Instytutu Slawistyki PAN, która mówiła o ciągłości i reinterpretacjach pojęcia narodu w kontekście działalności Zamoyskich w epoce porozbiorowej. Następnie prof. Ewa Kraskowska z UAM przedstawiła dzieciństwo Władysława Zamoyskiego na podstawie korespondencji rodzinnej, ukazując wpływ wczesnych lat dziecinnych na jego późniejsze życie. Prof. Janusz Pezda z UJ skupił się na związkach rodziny Zamoyskich z Biblioteką Polską w Paryżu, podkreślając ich wkład w rozwój tej instytucji. Panel zamknęła dr Danuta Płygawko z UAM referatem *Paryż i paryżanie w życiu i działalności hr. Władysława Zamoyskiego (1853–1920)*, ukazując aktywność hrabiego wśród emigracji polskiej we Francji.

Drugi panel – *Świat podróży Zamoyskiego* – rozpoczął dr Kazimierz Adamczyk z Biblioteki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, który przedstawił podróż Zamoyskiego do Australii i Oceanii, skupiając się na kontaktach z tamtejszą Polonią. Natomiast o australijskich znajomościach hrabiego mówił prof. Krzysztof Marchlewicz, historyk z UAM – uświadomił on słuchaczom, że Zamoyski wszedł w najwyższe kręgi australijskiego świata. Z kolei mgr Katarzyna Potocka, od ponad dwóch dekad mieszkająca w Australii, dotarła do tamtejszych dokumentów archiwalnych, które stanowią nowe źródła do badań nad działalnością Zamoyskiego na antypodach. Na koniec prof. Jarosław Kita z UŁ omówił podróże kuracyjne osób z kręgu Władysława Zamoyskiego, nakreślając szeroki kontekst społeczny i polityczny tego zjawiska.

Panel trzeci dotyczył funkcjonowania Zamoyskiego w Zakopanem. Prof. Ryszard Grzesik z Instytutu Slawistyki PAN omówił spór o Morskie Oko na tle

historycznego kształtowania się granicy Polski z Królestwem Węgier. Dr Julia Wesołowska z Archiwum Państwowego w Poznaniu przedstawiła działalność i wizerunek hrabiego w kontekście Szkoły Domowej Pracy Kobiet. Dwie referentki z Biblioteki Raczyńskich w Poznaniu: mgr Weronika Wieczorek i mgr Dagmara Józefczyk zaprezentowały literackie świadectwa obecności Władysława Zamoyskiego w Zakopanem.

Każdy z paneli zamykała ożywiona dyskusja, a po zakończeniu obrad uczestnicy konferencji wzięli udział w nocnym zwiedzaniu Zamku w Kórniku. Po zabytkowych wnętrzach oraz wystawie *W tym szaleństwie jest metoda. Niezwykłe dzieło Władysława Zamoyskiego* oprowadziła ich dyrektorka placówki Magdalena Biniaś-Szkopek.

Na drugi dzień konferencji złożyły się dwa panele: *Świat kultury, edukacji i nauki – wokół Zamoyskiego* oraz *Świat działalności publicznej Zamoyskiego*. Rozpoczął prof. Andrzej Mężyński z UWr., którego referat dotyczył zagadnienia trudności stworzenia pełnej biografii Władysława Zamoyskiego. Prof. Joanna Roszak z Instytutu Slawistyki PAN przedstawiła – stworzony wespół z dr. Grzegorzem Godlewskim z UAM – projekt „Wielkopolski Zamoyski – szlak biograficzny", proponując stworzenie trasy edukacyjno-turystycznej prowadzącej przez miejsca związane z hrabią. Dr Anna Lepalczyk pokazała, jak w atrakcyjny sposób postać Władysława Zamoyskiego można wprowadzić na lekcje historii w szkole. Aspekty edukacyjne oraz kwestia popularyzacji wiadomości o rodzinie Zamoyskich i Działyńskich wzbudziły długą i ciekawą dyskusję.

Ostatni panel konferencji rozpoczęła prof. Katarzyna Zagórska z UAM, która przeanalizowała duchowy aspekt działalności Władysława hr. Zamoyskiego, ukazując jego życiowe motywacje i cele. Mgr Krzysztof Rataj z Biblioteki Kórnickiej omówił podejmowane przez Zamoyskiego wysiłki na rzecz powstania i rozwoju Banku Ziemskiego w Poznaniu, podkreślając jego wkład w rozwój gospodarczy regionu. Dr Iwona Długoń z Biblioteki XX Czartoryskich w Krakowie przedstawiła prywatne relacje Władysława Zamoyskiego z rodziną Czartoryskich, a dr Ewelina Kostrzewska z UŁ omówiła kontakty Jadwigi i Marii Zamoyskich z Cecylią Plater-Zyberkówną, podkreślając ich rolę w działalności społecznej do 1906 r.

Konferencja zakończyła się dyskusją podsumowującą, po której nastąpiło zamknięcie obrad. W ich trakcie uczestnicy mieli okazję zapoznać się z różnorodnymi aspektami życia i działalności Władysława Zamoyskiego oraz porozmawiać z badaczami tej postaci z różnych ośrodków naukowych i kulturalnych. Prelegenci

oraz słuchacze zgodnie wskazywali na wysoki poziom wystąpień, doceniali sprawną organizację oraz serdeczną atmosferę, jakie zapanowały w Pałacu Działyńskich. Wydarzenie to stanowiło ważny element obchodów Roku Władysława Zamoyskiego, a zarazem znacząco posunęło prace badawcze nad jego postacią.

W mijającym roku Biblioteka Kórnicka współpracowała jeszcze przy trzech konferencjach poświęconych hrabiemu. Jedną z nich była sesja *Władysław Zamoyski dla dobra rodzimej przyrody*, która odbyła się 9 października w Kórniku, a jej organizatorem było Polskie Towarzystwo Leśne Oddział Wielkopolski. Drugą, zatytułowaną *Ziemianie – przedsiębiorcy i społecznicy w czasach Władysława Zamoyskiego (1853–1924)*, zorganizowały w dniach 19–20 listopada w Dobrzycy następujące instytucje: Muzeum Ziemiaństwa w Dobrzycy, Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, PAN Biblioteka Kórnicka, Fundacja „Zakłady Kórnickie" oraz prof. Lech Szajdak. Natomiast 9 grudnia w Zamku w Kórniku podczas niewielkiej sesji, która cieszyła się dużym zainteresowaniem, poruszono niezbadany dotąd temat amerykańskiego etapu podróży Zamoyskiego. Konferencję *Władysław hr. Zamoyski w Ameryce: 1881 – Hawaje, Stany Zjednoczone, Kanada*, zorganizowaną wspólnie z Fundacją „Zakłady Kórnickie", zainicjował Krzysztof Mączkowski – badacz kultur indiańskich, a naukową opieką objął antropolog z UAM prof. Waldemar Kuligowski. Wydarzeniu towarzyszyła wystawa planszowa przedstawiająca artefakty przywiezione przez hrabiego z Ameryki, zaprezentowano ponadto oryginalne eksponaty, które zestawiono z wykonanymi specjalnie na tę okazję replikami.

W trakcie każdej z tych sesji Biblioteka Kórnicka była reprezentowana także merytorycznie – nasi pracownicy przedstawiali referaty, podobnie jak podczas innych wydarzeń związanych z Rokiem Zamoyskiego, na które byliśmy zapraszani. Przykładowo na konferencji *„Zamoyski! Nie zasypiaj sprawy" – o działalności hrabiego Władysława Zamoyskiego dla Polski*, która odbyła się 27–28 września w Zakopanem z inicjatywy Tatrzańskiego Parku Narodowego, Muzeum Tatrzańskiego im. dra Tytusa Chałubińskiego oraz Fundacji „Zakłady Kórnickie" wystąpili prof. Magdalena Biniaś-Szkopek oraz mgr Krzysztof Rataj.

Okazji do prelekcji czy prowadzenia warsztatów związanych z osobą Patrona Roku 2024 było zresztą znacznie więcej. Kórniccy bibliotekarze odwiedzili wiele instytucji oraz szkół regionu z edukacyjnym cyklem o Władysławie Zamoyskim. Podczas Nocy Muzeów 18 maja zaproponowali specjalny zamkowy szlak jego śladami. Ze względu na duże zainteresowanie zarówno zajęcia, jak

i wyjątkową, nocną trasę turystyczną powtórzyli w dniach 19–20 września w czasie Kórnickich Dni Nauki – wydarzenia organizowanego przez Urząd Miasta i Gminy Kórnik oraz Bibliotekę Kórnicką. Te dwa podmioty wraz z Biblioteką Publiczną w Kórniku przeprowadziły ponadto konkurs literacki *Góry Zamoyskiego*, podczas którego dzieci i młodzież interpretowały wybrany wiersz o tematyce górskiej; finał konkursu miał miejsce w zamku 17 listopada.

Ogromnym sukcesem Roku Władysława Zamoyskiego była organizacja cyklu wydarzeń dotyczących jego postaci w Stanach Zjednoczonych. W dniach 9–15 listopada prof. Magdalena Biniaś-Szkopek, dyrektorka Biblioteki Kórnickiej, wygłosiła w Nowym Jorku serię wykładów o Władysławie Zamoyskim. Przybliżyła Polonii nie tylko postać hrabiego, ale także opowiedziała o wyjątkowości naszej instytucji. Pierwsze spotkanie zorganizowano w Polskim Domu Narodowym (Greenpoint, NYC), a w uroczystości wziął udział m.in. wicekonsul Polski w Nowym Jorku Wiktor Cichecki. Kolejny wykład odbył się w Instytucie Polsko-Słowiańskim (Polish-Slavic Institute, Greenpoint, NYC), gdzie otwarto angielską wersję naszej wystawy o Zamoyskim *There is method in the madness*. Ponad 300 osób zgromadziło się 10 listopada w słynnym Carnegie Hall na gali *Sounds of heritage from Paris to Zakopane (Zamoyski Gala Concert on the 100th anniversary of his death)* – koncert otwierała wykładem prof. Magdalena Biniaś-Szopek, po czym miała miejsce światowa premiera nieznanego wcześniej walca Fryderyka Chopina. Podczas całej imprezy wystąpiło ponad 60 artystów, a różnorodny program muzyczny oddawał cześć Władysławowi Zamoyskiemu, ciekawie nawiązując do jego biografii. Wśród przedstawionych utworów nie zabrakło amerykańskiej premiery dzieła muzycznego napisanego przez Norberta Paleja pt. *Rozmowa Władysława Zamoyskiego z bratem Albertem* oraz światowej premiery pieśni *Dzielmy się uśmiechem* autorstwa Jana Krutula w wykonaniu Copernicus Children's Choir. Organizację koncertu wsparły Ars Activa Foundation, Nowodworski Foundation, a także Konsulat Generalny RP w Nowym Jorku.

W ramach swojej wizyty dyrektorka Biblioteki Kórnickiej odbyła spotkania w New York Public Library, miała wystąpienia w Instytucie Piłsudskiego, widziała się także z Przemysławem Janem Blochem, przedstawicielem Fundacji Rodziny Blochów, który zawodowo zajmuje się tropieniem polskiego dziedzictwa narodowego wywiezionego z Polski przede wszystkim w czasie II wojny światowej. Organizacji całej wizyty podjęła się Ars Activa Foundation, a do współpracy włączyły się PAN Biblioteka Kórnicka, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza z Wydziałem Historii na czele oraz Fundacja „Zakłady Kórnickie".

Ogłoszenie Władysława Zamoyskiego Patronem Roku 2024 było dla naszej instytucji z oczywistych względów niezwykle istotne. Z jednej strony mieliśmy świadomość, że wyróżnienie to bez wątpienia należy się tej postaci, z drugiej zaś obligowało nas ono do dołożenia wszelkich starań, by dotrzeć do jak najszerszych kręgów z informacjami o hrabim, który cały swój pokaźny majątek przekazał polskiemu narodowi. Naszymi inicjatywami objęliśmy osoby w różnym wieku, od dzieci przedszkolnych począwszy. Organizowaliśmy wydarzenia naukowe, edukacyjne oraz kulturalne, a także wspieraliśmy te inicjowane przez inne podmioty. Chcąc przybliżyć świat Zamoyskiego, odwoływaliśmy się do różnych zmysłów, bo oprócz wizualnych plansz wystawowych i eksponatów, nie zabrakło przedmiotów interaktywnych, jak ławeczka z Władysławem, na której można było usiąść i zrobić sobie zdjęcie z bohaterem czy repliki przywiezionych przez niego pamiątek – brane do ręki i przymierzane zbliżały współczesnych odbiorców do świata sprzed stu lat. Nie zapomnieliśmy też o działaniach w sferze audialnej: obok koncertów czy rozmów radiowych, wspieraliśmy na przykład powstanie słuchowiska *Hrabia* (reż. S. Bajew), w którym wystąpili m.in. Witold Dębicki, Zbigniew Grochal i Mieczysław Hryniewicz. Współpracowaliśmy z kilkudziesięcioma placówkami – od lokalnych stowarzyszeń, bibliotek i szkół po uniwersytety i muzea w całej Polsce oraz instytucje zagraniczne. Byliśmy w stałym kontakcie z dziennikarzami, a w promocji osoby Zamoyskiego pomagały nam: telewizja, radio, prasa oraz internet, a zwłaszcza media społecznościowe – opublikowaliśmy dziesiątki postów i tzw. rolek na bibliotecznych profilach Facebook oraz Instagram, by trafić do jak najszerszego grona odbiorców. Jako bibliotekarze odpowiedzieliśmy na setki pytań związanych z hrabią – przesyłanych drogą mailową bądź w kontaktach bezpośrednich; nie będzie przesadą stwierdzenie, że rozmawialiśmy na jego temat przez cały miniony rok, robiąc wszystko, by efektywnie wykorzystać czas jego patronatu.

Nasze działania bynajmniej nie ustają wraz z zamknięciem roku, zwłaszcza że w 2025 r. minie sto lat od wejścia w życie Ustawy o Zakładach Kórnickich – wspólnego dzieła Władysława, Jadwigi i Marii Zamoyskich.

Il. 1. Senator Rafał Grupiński, prezes Fundacji „Zakłady Kórnickie" dr Dariusz Grzybek i prof. Magdalena Biniaś-Szkopek na otwarciu wystawy w Senacie RP, 22 maja 2024 r.

Il. 2. Inauguracja wystawy o Władysławie Zamoyskim w Sejmie RP, 24 lipca 2024 r.

Il. 3. Wystawa o Władysławie Zamoyskim od 13 maja 2024 r. zdobiła wnętrza Zamku w Kórniku

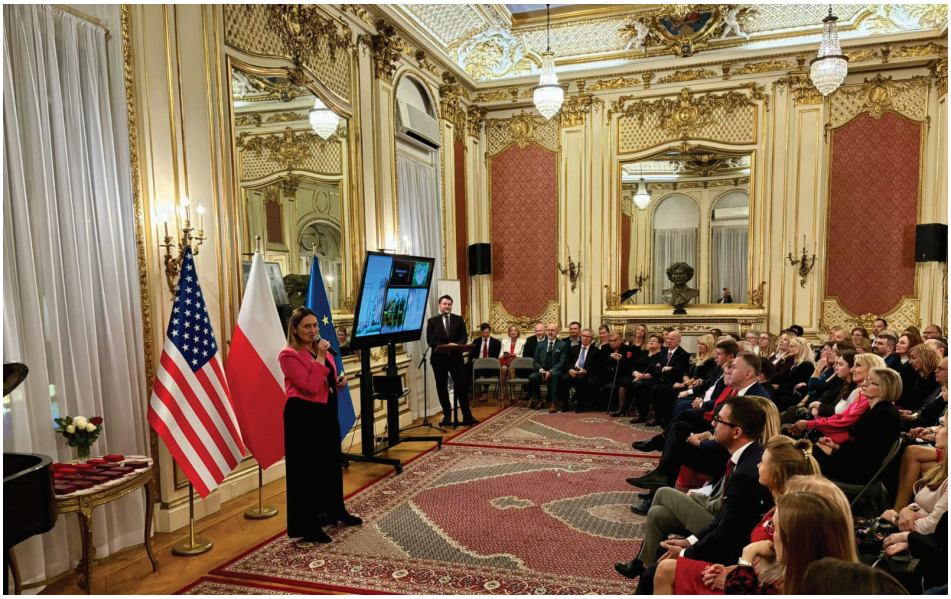

Il. 4. Dyrektorka Biblioteki Kórnickiej prof. Magdalena Biniaś-Szkopek podczas wizyty w Stanach Zjednoczonych przemawiała m.in. w Konsulacie Generalnym RP w Nowym Jorku

Il. 5. Prof. Joanna Nowak z Instytutu Slawistyki PAN oraz prof. Krzysztof Marchlewicz z Wydziału Historii UAM – członkowie komitetu organizacyjnego oraz prelegenci konferencji *Światy Władysława Zamoyskiego (1853–1924)*

Il. 6. Konferencja *Światy Władysława Zamoyskiego (1853–1924)* w Pałacu Działyńskich, 22–23 października 2024 r.

Il. 7. Prof. Anita Magowska z Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu i dr Małgorzata Cieliczko z Biblioteki Kórnickiej otwierają *Wieczór z Heliodorem Święcickim*, 10 października 2024 r.

Il. 8. *Wieczór z Heliodorem Święcickim* w Pałacu Działyńskich, 10 października 2024 r. W pierwszym rzędzie siedzą: Henryk i Krystyna Święciccy – rodzina bohatera, Katarzyna Bartz-Dylewicz – jedna z organizatorek imprezy wraz z mężem Piotrem Dylewiczem

WIECZÓR CZWARTKOWY Z HELIODOREM ŚWIĘCICKIM W PAŁACU DZIAŁYŃSKICH

„Strzeżcie się szarzyzny życia, w którym nie ma wielkich ukochań i słońc wielkich" – takie słowa jeden z inicjatorów i pierwszy rektor Uniwersytetu Poznańskiego skierował do studentów 7 maja 1919 r. w mowie inaugurującej rok akademicki. Fraza ta stała się punktem wyjścia dla organizatorów spotkania z okazji 170. urodzin Heliodora Święcickiego, które przypadały w 2024 r.

W czwartek 10 października w Pałacu Działyńskich przy poznańskim Starym Rynku zebrało się niemal 200 osób, które chciały wziąć udział we wspomnieniu o tej wybitnej postaci. Heliodor Święcicki z wykształcenia był lekarzem ginekologiem, położnikiem i chirurgiem, który jako jeden z niewielu operatorów w Europie drugiej połowy XIX w. wykonywał z powodzeniem m.in. cesarskie cięcie i histerektomię. Jako wnikliwy badacz i organizator życia naukowego pełnił od 1879 r. różne funkcje w szeregach Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, którego ostatecznie, w 1915 r., został prezesem. Po skutecznych działaniach powołanej w 1918 r. tzw. Komisji Uniwersyteckiej, na czele której stanął właśnie Święcicki, wybrany został na stanowisko pierwszego rektora nowo utworzonego Uniwersytetu – wybór ten regularnie powtarzano i dopiero śmierć w 1923 r. przerwała jego ostatnią kadencję. Ów społecznik i filantrop otworzył pierwsze w Poznaniu schronisko dla osób starszych (Zakład św. Kazimierza na Śródce), a pod koniec życia przekazał swój spory majątek na rzecz wspierania polskich naukowców i ich rodzin, tworząc Fundację „Nauka i Praca".

Przypadające w tym roku 170. urodziny Święcickiego świętowaliśmy w Bibliotece Kórnickiej, ponieważ przez ponad 30 lat mieszkał on w Pałacu Działyńskich w Poznaniu. W 1887 r. wraz z małżonką, Heleną z Dąmbskich, wynajął od Władysława Zamoyskiego drugie piętro budynku, a następnie przebił ścianę sąsiedniej

kamienicy, by powiększyć metraż pod niewielką klinikę dla kobiet. Z Pałacu państwo Święciccy uczynili nie tylko swój dom, ale także salon intelektualny – kontynuowali tradycję zapoczątkowaną przez Tytusa Działyńskiego i organizowali czwartkowe wieczorki dyskusyjne, na których gościli z wykładami ludzie ze świata nauki, kultury i polityki. W latach 1898–1901 odbyło się około trzydziestu takich wieczorów, które zostały zawieszone po śmieci Heleny w 1901 r. Heliodor wznowił spotkania już w wolnej Polsce, a ta piękna tradycja przetrwała do dziś w postaci Czwartków Literackich.

Zespół Biblioteki Kórnickiej wraz z Przyjaciółmi postanowił przypomnieć tego niezwykłego człowieka. Zorganizowaliśmy *Wieczór czwartkowy z Heliodorem Święcickim*, podczas którego odbył się wernisaż wystawy planszowej *Przeciw szarzyźnie życia – Heliodor Święcicki (1854–1923)*, którą otworzyły prof. Anita Magowska oraz dr Małgorzata Cieliczko – współautorki wystawy, nad którą pracowali także dr Piotr Józefiak oraz dr Jarosław Matysiak; grafikę całości zaprojektowała Agnieszka Juraszczyk z Fundacji TRES. Osiem plansz przybliżających najważniejsze elementy biografii Święcickiego z Pałacu Działyńskich wyruszyły dalej: do poznańskich uniwersyteckich szpitali klinicznych oraz na wydziały Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza i Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu, a w roku 2025 staną także m.in. w Pałacu Staszica w Warszawie.

Podczas wieczoru zamiast mówić o Święcickim, postanowiliśmy oddać mu głos. Wybrzmiał on dzięki doskonałym aktorom związanym z Teatrem Nowym w Poznaniu: Zbigniewowi Grochalowi oraz Aleksandrowi Machalicy. To oni – odczytując teksty (w doborze prof. Anity Magowskiej) pozostawione przez Heliodora Święcickiego oraz jego przyjaciela, profesora i lekarza Adama Wrzoska – wraz z akompaniamentem Barbary i Rozalii Dmochowskich, grających na fortepianie oraz na harfie, stworzyli niezapomniany wieczór.

Wydarzenie objęte zostało honorowym patronatem przez rektorów czterech poznańskich uczelni wyższych, które wyodrębniły się z Uniwersytetu Poznańskiego: JM Rektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza prof. Bogumiłę Kaniewską, JM Rektora Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu prof. Zbigniewa Krasińskiego, JM Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu prof. Krzysztofa Szoszkiewicza oraz JM Rektora Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu prof. Jacka Zielińskiego, przez włodarzy regionu: Marszałka Województwa Wielkopolskiego Marka Woźniaka, Starostę Poznańskiego Jana Grabkowskiego, Prezydenta Miasta Poznania Jacka Jaśkowiaka oraz przez Prezesa Wielkopolskiej Izby Lekarskiej dr n. med. Krzysztofa Kordela.

Komitet organizacyjny współtworzyli: lek. Katarzyna Bartz-Dylewicz (Wielkopolska Izba Lekarska), dr hab. Magdalena Biniaś-Szkopek, prof. UAM (PAN Biblioteka Kórnicka), dr Małgorzata Cieliczko (PAN Biblioteka Kórnicka), dr Piotr Józefiak (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), prof. dr hab. Anita Magowska (Uniwersytet Medyczny w Poznaniu), dr Jarosław Matysiak (Archiwum PAN w Poznaniu).

Małgorzata Cieliczko

Wystawa *Przeciw szarzyźnie życia – Heliodor Święcicki (1854-1923)* autorstwa Małgorzaty Cieliczko, Piotra Józefiaka, Anity Magowskiej i Jarosława Matysiaka składa się z siedmiu plansz przybliżających najważniejsze elementy biografii Święcickiego Zatytułowane zostały: 1. Droga do Poznania, 2. Sztuka leczenia, 3. Pałac Działyńskich – dom, klinika, centrum kultury, 4. W Towarzystwie (dotycząca działalności w Towarzystwie Przyjaciół Nauk w Poznaniu), 5. O przyjaźni – Święcicki i Wrzosek, 6. Pierwszy rektor, 7. Fundacja „Nauka i Praca"

TARGI DZIEDZICTWO ORAZ KONFERENCJA *PRIMUM NON NOCERE… ROLA DIGITALIZACJI W RATOWANIU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO* W PAN BIBLIOTECE KÓRNICKIEJ

W dniach 11–12 kwietnia 2024 r. w Pałacu Działyńskich w Poznaniu odbyła się wiosenna edycja Targów Dziedzictwo – cyklicznego wydarzenia poświęconego ochronie i archiwizacji szeroko rozumianej spuścizny kulturowej. Patronat nad Targami objęli m.in. dyrektor Archiwum Akt Nowych i Stowarzyszenie Archiwistów Polskich. Stałymi organizatorami wydarzenia są Cyfrowa Droga oraz Zakon Franciszkanów, do których w 2024 r. – zarówno podczas wiosennej, jak i jesiennej edycji, która odbyła się w Krakowie – dołączyła PAN Biblioteka Kórnicka.

Odsłonie wiosennej towarzyszyła dwudniowa konferencja naukowa *Primum non nocere… Rola digitalizacji w ratowaniu dziedzictwa kulturowego* zorganizowana przez Bibliotekę Kórnicką. W Sali Czerwonej 20 prelegentów – ekspertów i praktyków z głównych ośrodków naukowych, archiwów, bibliotek, instytucji kulturalnych i firm IT całego kraju – podzieliło się doświadczeniami i zaprezentowało rozmaite perspektywy w zakresie cyfrowego ratowania dziedzictwa. W sumie wydarzenie to zgromadziło ponad 100 osób z różnych środowisk, które skupiły się na problemie ochrony dziedzictwa kulturowego w obliczu dynamicznego rozwoju technologii cyfrowych oraz pytaniu, jak mądrze i twórczo łączyć wskazania konserwatorskie z działaniami digitalizacyjnymi, by cały proces był bezpieczny dla zbiorów, a jego efekty atrakcyjne dla odbiorców.

Konferencję rozpoczął wykład ekspercki prof. Piotra Pokory z UAM. Historyk na przykładzie własnych doświadczeń badawczych wskazał na możliwości łączenia procesów digitalizacji, konserwacji i opracowania naukowego przy realizacji grantów naukowych.

Pierwszego dnia odbyły się trzy panele dyskusyjne. W pierwszym o. Łukasz Brachaczek OFMConv z Klasztoru Franciszkanów w Krakowie poruszył kwestię ochrony zabytków, podkreślając znaczenie odpowiednich zabezpieczeń w procesie digitalizacji. Następnie Jolanta Noskowiak z Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu opowiedziała o wyzwaniach i codziennej pracy związanej z digitalizacją zbiorów bibliotecznych. Anna Czajka z Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie przedstawiła rolę konserwatora w procesie digitalizacji wielopieczętnych dokumentów pergaminowych, kładąc nacisk na dbałość o zachowanie autentyczności zabytków. Ks. dr Rafał Rybacki z Archiwum Archidiecezjalnego w Poznaniu podzielił się doświadczeniami z zakresu digitalizacji ksiąg konsystorza poznańskiego z XV w., nawiązując do wagi nowoczesnych technologii w dokumentacji dziedzictwa kościelnego. Na zakończenie panelu Krzysztof Buczek z firmy Skanowanie.pl zaprezentował najnowsze metody digitalizacji dzieł sztuki, takie jak skanowanie strukturalne i reprinty strukturalne, które pozwalają na precyzyjne odtworzenie detali i faktury zabytków. Drugi panel poświęcony był wykorzystaniu nowych technologii w ochronie dziedzictwa. Wojciech Olejniczak z Fundacji TRES opowiedział o korzyściach płynących ze skanowania szklanych negatywów, które umożliwiają zachowanie i udostępnianie fotografii archiwalnych świetnej jakości. Dr hab. Agnieszka Borysowska z Książnicy Pomorskiej w Szczecinie zaprezentowała projekt digitalizacji *Albumu studiosorum* szczecińskich szkół wyższych z XVI–XIX w. i stworzonej na jego podstawie cyfrowej bazy danych. Panel trzeci skupił się na przekraczaniu granic digitalizacji. Dr Tomasz Wilkosz i Michał Obarzanowski z Muzeum Narodowego w Krakowie pokazali specyfikę fotografii analitycznej oraz rentgenografii w ochronie i dokumentacji dziedzictwa kulturowego, ukazując możliwości tych metod w odkrywaniu ukrytych detali i struktury zabytków. Piotr Tyrna z firmy Beskid Plus przedstawił nowoczesne rozwiązania w zakresie opakowań przeznaczonych do przechowania archiwaliów. Na zakończenie panelu dr Aleksandra Losik z Biblioteki Kórnickiej opowiedziała o wyzwaniach związanych z zarządzaniem procesem digitalizacji i konserwacji w projektach unijnych, podkreślając wagę koordynacji i współpracy różnych instytucji.

Drugi dzień konferencji rozpoczęło wystąpienie dr Zuzanny Jaśkowskiej-Józefiak z Wydziału Historii UAM, która podzieliła się doświadczeniem z zakresu kształcenia archiwistów z zagadnień profilaktyki i konserwacji. Następnie głos zabrał Karol Zgliński z AGAD-u, który przedstawił wyzwania i szanse digitalizacji

archiwów, malując klarowny obraz tej złożonej kwestii. Ewa Serafin-Prusator i Maciej Tarkowski z Centrum Kompetencji Cyfrowych UW opowiedzieli o projekcie RE-CREATIO, którego zadaniem jest archiwizacja niezrealizowanych wizji architektonicznych. Panel zwieńczyła prelekcja o. Łukasza Brachaczka z Klasztoru Franciszkanów w Krakowie. Przybliżył on słuchaczom proces digitalizacji i konserwacji zabytkowego księgozbioru, odkrywając kulisy tego żmudnego, acz istotnego zadania. Po wszystkich wystąpieniach tego panelu nastąpiła ożywiona dyskusja, którą zdominowała kwestia konieczności lepszego kształcenia młodych pokoleń bibliotekarzy i archiwistów z podstaw profilaktyki, ochrony i konserwacji zbiorów. Drugi panel skupił się na bardziej praktycznych aspektach digitalizacji. Mateusz Michalski poprowadził warsztaty dotyczące pozyskiwania dofinansowania na tego typu projekty przez instytucje kultury. Z kolei dr Mikołaj Pukianiec zabrał uczestników w wirtualną podróż i zaprezentował możliwości wykorzystania VR (ang. *virtual reality*, czyli wirtualna rzeczywistość – komputerowo wygenerowany trójwymiarowy świat, który możemy oglądać w 360 stopniach za pośrednictwem specjalnych gogli) w muzeach, bibliotekach i archiwach, otwierając tym samym drzwi do zupełnie nowych form ochrony dziedzictwa narodowego.

Tegoroczna, wiosenna edycja Targów Dziedzictwo i towarzysząca jej konferencja *Primum non nocere… Rola digitalizacji w ratowaniu dziedzictwa kulturowego* okazały się ogromnym sukcesem. Zarówno wystawcy, jak i zwiedzający, a także prelegenci i słuchacze wysoko ocenili poziom merytoryczny wydarzenia, doceniając jego różnorodność i bogatą ofertę. Targi stały się doskonałą platformą do wymiany wiedzy i doświadczeń, nawiązywania kontaktów oraz współpracy, a także do refleksji nad przyszłością ochrony dziedzictwa kulturowego w dobie cyfrowej rewolucji.

Małgorzata Cieliczko, Aleksandra Losik

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA PRACOWNIKÓW PAN BIBLIOTEKI KÓRNICKIEJ W ROKU 2024

PUBLIKACJE ZA ROK 2024 I 2023[1]

Bątkiewicz-Szymanowska Edyta, *Materiały do dziejów gospodarki leśnej w dobrach kórnickich w czasach Władysława Zamoyskiego na podstawie zbiorów Biblioteki Kórnickiej*, [w:] *Hrabia Władysław Zamoyski dla dobra rodzimej przyrody*, red. W. Chałupka, D.J. Gwiazdowicz, Kórnik 2024.

Bątkiewicz-Szymanowska Edyta, Biniaś-Szkopek Magdalena, *Jadwiga Zamoyska, utalentowana kronikarka życia codziennego*, „Kronika Miasta Poznania" 2023, nr 4, s. 94–112.

Biniaś-Szkopek Magdalena, *Kalokagatia w praktyce na dworze Kazimierza Jagiellończyka – czyli o tym, jak „niecudna" Habsburżanka została matką królów*, „Historia Slavorum Occidentis" 2024, nr 1(40), s. 102–123.

Biniaś-Szkopek Magdalena, *Kim był „wariat z Kórnika"?*, [w:] *Amerykańska podróż Władysława hr. Zamoyskiego w roku 1881 (Hawaje, Stany Zjednoczone, Kanada)*, red. W. Kuligowski, Kórnik 2024.

Biniaś-Szkopek Magdalena, *Korzenie. O tym, co ukształtowało osobowość Jadwigi z Działyńskich Zamoyskiej*, „Tatry" 2023, nr 4, s. 84–89.

Biniaś-Szkopek Magdalena, *Marriage in Medieval Poland. A Study of Evidence from the Poznań Consistory Court 1404–1428*, Brill, Leiden (The Netherlands) 2024, Series: East Central and Eastern Europe in the Middle Ages, 450–1450, vol. 94.

Biniaś-Szkopek Magdalena, *Portret kobiety skutecznej. Opowieść o Jadwidze Zamoyskiej*, Kórnik 2023.

---

[1] W roku ubiegłym nie zamieściliśmy wykazu publikacji pracowników Biblioteki, co niniejszym uzupełniamy.

Biniaś-Szkopek Magdalena, *Rozrywki królowej, czyli opowieść o zabawach i grach na dworze Jagiellonów*, [w:] *Powtórka z historii rozrywki. Szkice historyczne i archeologiczne*, red. M. Frankiewicz, M. Michalski, J. Wojtczak, Poznań 2024, s. 139–162.

Biniaś-Szkopek Magdalena, *Informacja – nośnik – pamięć. Wstęp*, [w:] *Archiwa – zwierciadła czasu, skarbnice pamięci. Pamiętnik VIII Powszechnego Zjazdu Archiwistów Polskich*, red. P. Gut, W. Nowosad, P. Pietrzyk przy współudziale M. Biniaś-Szkopek, W. Chorążyczewskiego, L. Harc, M. Jabłońskiej, M. Konstankiewicza, t. 1 i 2, Warszawa 2024, s. 7–14.

Biniaś-Szkopek Magdalena [współautorka], *Jadwiga Zamoyska i jej światy. Abecedariusz*, red. E. Kraskowska, Biblioteka Literacka „Poznańskich Studiów Polonistycznych", t. 109, Poznań 2024 [pozostali autorzy: Jerzy Borowczyk, Zofia Dambek-Giallelis, Ewa Kraskowska, Agnieszka Kwiatkowska].

Biniaś-Szkopek Magdalena, Losik Aleksandra, *Czy historycy śnią o cyfrowych rękopisach? Platforma Cyfrowa Biblioteki Kórnickiej w warsztacie badacza przeszłości*, „Biblioteka" 2023, nr 27(36), s. 295–312.

Biniaś-Szkopek Magdalena, Okulewicz Piotr, *„Polski władac" – z Paryża przez Sydney i Kórnik do Zakopanego z Władysławem Zamoyskim*, Kórnik 2024.

Cieliczko Małgorzata, *Rok Władysława Zamoyskiego w PAN Bibliotece Kórnickiej*, „Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej" 2024, z. 41, s. 267–274.

Cieliczko Małgorzata, *Patronki 2023 roku: Jadwiga Zamoyska i Wisława Szymborska*, „Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej" 2023, z. 40, s. 144–150.

Cieliczko Małgorzata, *Rok Jadwigi Zamoyskiej w Bibliotece Kórnickiej*, „Wiadomości Historyczne" 2023, nr 2, s. 29–36.

Falk Aneta, *Erazm Gliczner (1535–1603). Przywódca polskiego luteranizmu*, Kórnik 2023.

Falk Aneta, Wielowiejski Zygmunt, *Stanisław Julian Ostroróg „Walery" (ok. 1834–1890). Życie i twórczość fotografa Wielkiej Emigracji*, Kórnik 2023.

Kilińska Marcelina, *Mikołaj z Kórnika w świetle przekazów źródłowych*, „Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej" 2024, t. 41, s. 113–132.

Kilińska Marcelina, recenzja: M. Saczyńska-Vercamer, *Władza i grzech. Supliki z terenów metropolii gnieźnieńskiej do Penitencjarii Apostolskiej w XV wieku*, Warszawa 2021, s. 346, [w:] „Historia Slavorum Occidentis" 2023, nr 2, s. 227–230.

Marcinkowska Magdalena, *„Reguła i żywot braciej…". Z dziejów polskich druków tercjarskich od XVI do XVIII wieku* [w:] *800 lat Franciszkańskiego Zakonu Świeckich na ziemiach polskich. Dzieje – postacie – literatura*, red. A. Pańczak, Poznań 2023.

Nalaskowska Marta, **Wysokińska Aleksandra**, *Pierwsze wydanie dzieła „De revolutionibus orbium coelestium" w zbiorach Biblioteki Kórnickiej PAN. Krótkie omówienie historii i techniki wykonania*, [w:] *Żywe dziedzictwo kopernikańskie. Współczesne inspiracje artystyczne i naukowe*, red. M. Geron, J. Olszewska-Świetlik, N. Pręgowski, Toruń 2023, s. 68–79.

Opowieść o Zamku w Kórniku. Przewodnik, zespół autorów: **Edyta Bątkiewicz-Szymanowska, Małgorzata Potocka, Mikołaj Potocki**, red. M. Cieliczko, Kórnik 2023. Wersja angielska: *The Story of the Castle in Kórnik. A Guide*, translated by Małgorzata Kowalczyk.

Rataj Krzysztof, *Władysław Zamoyski – kalendarium*, [w:] M. Biniaś-Szkopek, P. Okulewicz, *„Polski władac" – z Paryża przez Sydney i Kórnik do Zakopanego z Władysławem Zamoyskim*, Kórnik 2024, s. 143–175.

Woźniak Katarzyna, *Profesor Tomasz Jasiński – 16 lat w Bibliotece Kórnickiej (13 VII 2007 – 14 VII 2023)*, „Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej" 2023, z. 40, s. 133–143.

W tym szaleństwie jest metoda. Niezwykłe dzieło Władysława Zamoyskiego [katalog wystawy], zespół autorów: **Edyta Bątkiewicz-Szymanowska, Magdalena Biniaś-Szkopek, Małgorzata Cieliczko, Małgorzata Potocka, Mikołaj Potocki, Krzysztof Rataj**, red. M. Cieliczko, Kórnik 2024.

„W życiu trzeba się czymś zająć". O życiu, nauce, sztuce… Z profesorem Andrzejem B. Legockim rozmawia ***Edyta Bątkiewicz-Szymanowska***, Kórnik 2023.

Zamoyska Jadwiga, *Wspomnienia*, wydanie drugie zmienione i poprawione w opracowaniu i ze wstępem **Edyty Bątkiewicz-Szymanowskiej** i **Magdaleny Biniaś-Szkopek**, Kórnik 2023.

Zuzek Tomasz, *O Wojciecha Kętrzyńskiego edycji „Epitaphium Dithardi abbatis" słów kilka,* „Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej" 2023, z. 40, s. 35–50.

UDZIAŁ W KONFERENCJACH NAUKOWYCH

Bątkiewicz-Szymanowska Edyta, referat: *Materiały do dziejów gospodarki leśnej w dobrach kórnickich w czasach Władysława Zamoyskiego na podstawie zbiorów Biblioteki Kórnickiej*, konferencja: *Władysław Zamoyski dla dobra rodzimej przyrody*, 9 października 2024, Kórnik, organizator: Polskie Towarzystwo Leśne Oddział Wielkopolski, partnerzy: Fundacja „Zakłady Kórnickie", PAN Biblioteka Kórnicka.

Biniaś-Szkopek Magdalena, referat: *Biblioteka Kórnicka pod opieką Władysława hr. Zamoyskiego*, konferencja: *„Zamoyski! Nie zasypiaj sprawy". O działalności hrabiego Władysława Zamoyskiego dla Polski*, 27–28 września 2024, Zakopane, organizatorzy: Tatrzański Park Narodowy, Muzeum Tatrzańskie im. dra Tytusa Chałubińskiego, Fundacja „Zakłady Kórnickie".

Biniaś-Szkopek Magdalena, referat: *Kim był „wariat z Kórnika"?*, konferencja: *Władysław hr. Zamoyski w Ameryce: 1881 – Hawaje, Stany Zjednoczone, Kanada*, 9 grudnia 2024, Kórnik, organizatorzy: Fundacja „Zakłady Kórnickie", PAN Biblioteka Kórnicka.

Falk Aneta, referat: *Życie i działalność S.J. Ostroroga w świetle materiałów z PAN Biblioteki Kórnickiej*, konferencja: *Non nova, sed novae. Fotografie i pocztówki w zasobach bibliotek, archiwów, muzeów i kolekcji prywatnych*, 13–15 listopada 2024, Kraków, organizatorzy: Biblioteka Naukowa PAU i PAN w Krakowie.

Kilińska Marcelina, referat: *Księgi Acta causarum diecezji poznańskiej z lat 30. XV w. – charakterystyka archiwalna*, XV Ogólnopolski Zjazd Studentów Archiwistki pt. *Nasza przeszłość. Nasze archiwa*, 5–7 czerwca 2024, Poznań, organizator: Zakład Archiwistyki UAM.

Kilińska Marcelina, udział w I Szkole Letniej Centrum Studiów Mediewistycznych pt. *Od średniowiecznego rękopisu do edycji cyfrowej*, 11–22 sierpnia 2024, Wrocław, organizatorzy: Centrum Studiów Mediewistycznych KUL i Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu.

Losik Aleksandra, referat: *Cyfryzacja biblioteki naukowej w ramach projektu unijnego – okazja, wyzwanie, udręka? Studium przypadku PAN Biblioteki Kórnickiej*, konferencja: *Biblioteka [w] transformacji: rola oprogramowania w transformacji bibliotek, archiwów i muzeów*, 29 lutego – 1 marca 2024, Białystok, organizator: Biblioteka Uniwersytecka im. Jerzego Giedroycia w Białymstoku.

Losik Aleksandra, referat: *Jak połączyć ogień i wodę? – zarządzanie procesem digitalizacji i konserwacji w projekcie unijnym*, konferencja: *Primum non nocere…*

Rola digitalizacji w ratowaniu dziedzictwa kulturowego, 11–12 kwietnia 2024, Poznań, organizatorzy: PAN Biblioteka Kórnicka, Cyfrowa Droga, Klasztor Franciszkanów w Krakowie.

Losik Aleksandra, referat: *E-usługi dla użytkowników archiwów, bibliotek i muzeów – konieczność, przyszłość, zło konieczne? Analiza trendów na rynku informatycznym*, konferencja: *Różne potrzeby, różne rozwiązania. Udostępnianie w archiwum, bibliotece, muzeum*, 28–29 listopada 2024, Poznań, organizatorzy: Zakład Archiwistyki Wydziału Historii UAM, Archiwum Państwowe w Poznaniu, PAN Biblioteka Kórnicka.

Nalaskowska Marta, referat: *Zarys problematyki usuwania taśm klejących z papierowych obiektów zabytkowych*, VIII Konferencja Konserwatorska *Ochrona archiwaliów – aktualne wyzwania*, 25–26 kwietnia 2024, Toruń, organizatorzy: Katedra Konserwacji-Restauracji Papieru i Skóry UMK w Toruniu.

Rataj Krzysztof, referat: *„Z surowością gorącej miłości". O wychowaniu i edukacji Władysława hr. Zamoyskiego (1853–1824)*, konferencja: *„Zamoyski! Nie zasypiaj sprawy". O działalności hrabiego Władysława Zamoyskiego dla Polski*, 27–28 września 2024, Zakopane, organizatorzy: Tatrzański Park Narodowy, Muzeum Tatrzańskie im. dra Tytusa Chałubińskiego, Fundacja „Zakłady Kórnickie".

Rataj Krzysztof, referat: *Działania Władysława hr. Zamoyskiego na rzecz powstania i rozwoju Banku Ziemskiego w Poznaniu*, konferencja: *Światy Władysława Zamoyskiego (1853–1924)*, 22–23 października 2024, Poznań, organizatorzy: PAN Biblioteka Kórnicka, Instytut Slawistyki PAN, Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej UAM, Wydział Historii UAM.

Rataj Krzysztof, referat: *Nie tylko Zakopane. Działalność społeczno-gospodarcza Władysława hr. Zamoyskiego na terenie Galicji w latach 1886–1914*, konferencja: *Ziemianie – przedsiębiorcy i społecznicy w czasach Władysława Zamoyskiego (1853–1924)*, 19–20 listopada 2024, Dobrzyca, organizatorzy: Muzeum Ziemiaństwa w Dobrzycy, Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, PAN Biblioteka Kórnicka, Fundacja „Zakłady Kórnickie", prof. Lech Szajdak.

Woźniak Katarzyna, referat: *Problemy związane z przechowywaniem zbiorów w zabytkowym budynku, czyli czego nie przewidział Tytus Działyński*, konferencja: *Przeszłość dla Przyszłości – współczesne zagrożenia dziedzictwa*, 10–11 października 2024, Kraków, organizatorzy: Klasztor Franciszkanów w Krakowie, Cyfrowa Droga, PAN Biblioteka Kórnicka.

KONFERENCJE NAUKOWE ORGANIZOWANE PRZEZ PAN BIBLIOTEKĘ KÓRNICKĄ

1. *Człowiek w średniowieczu*, 13 marca 2024, Poznań (Pałac Działyńskich), organizatorzy: Wydział Historii UAM, PAN Biblioteka Kórnicka.
2. *Primum non nocere… Rola digitalizacji w ratowaniu dziedzictwa kulturowego*, 11–12 kwietnia 2024, Poznań (Pałac Działyńskich), organizatorzy: PAN Biblioteka Kórnicka, Cyfrowa Droga, Klasztor Franciszkanów w Krakowie.
3. *Władysław Zamoyski dla dobra rodzimej przyrody*, 9 października 2024, Kórnik, organizator: Polskie Towarzystwo Leśne Oddział Wielkopolski, partnerzy: Fundacja „Zakłady Kórnickie", PAN Biblioteka Kórnicka.
4. *„Któż osiędzie tron w przybytku Twoim?" Miejsce, waga i sprawca koronacji w kulturze średniowiecznej Europy*, XLV Seminarium Mediewistyczne im. Alicji Karłowskiej-Kamzowej, 15–16 października, Poznań (Pałac Działyńskich), organizatorzy: Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Fundacja Świętego Benedykta, Instytut Historii Sztuki UAM, Instytut Filologii Polskiej UAM, PAN Biblioteka Kórnicka, Fundacja „Zakłady Kórnickie".
5. *Światy Władysława Zamoyskiego (1853–1924)*, 22–23 października 2024, Poznań (Pałac Działyńskich), organizatorzy: PAN Biblioteka Kórnicka, Instytut Slawistyki PAN, Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej UAM, Wydział Historii UAM.
6. *Różne potrzeby, różne rozwiązania. Udostępnianie w archiwum, bibliotece, muzeum*, 28–29 listopada 2024, Poznań, organizatorzy: Zakład Archiwistyki Wydziału Historii UAM, Archiwum Państwowe w Poznaniu, PAN Biblioteka Kórnicka.
7. *Ziemianie – przedsiębiorcy i społecznicy w czasach Władysława Zamoyskiego (1853–1924)*, 19–20 listopada 2024, Dobrzyca, organizatorzy: Muzeum Ziemiaństwa w Dobrzycy, Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, PAN Biblioteka Kórnicka, Fundacja „Zakłady Kórnickie", prof. Lech Szajdak.
8. *Hr. Władysław Zamoyski w Ameryce: 1881 – Hawaje, Stany Zjednoczone, Kanada*, 9 grudnia 2024, Kórnik, organizatorzy: Fundacja „Zakłady Kórnickie", PAN Biblioteka Kórnicka.

oprac. Małgorzata Cieliczko

CZWARTKI LITERACKIE W PAŁACU DZIAŁYŃSKICH W 2024 ROKU

1. *Milan Kundera. Twarz rzeczywistości*, w spotkaniu udział wzięli: prof. Marek Bieńczyk, prof. Paweł Graf oraz Andrzej Jagodziński (21 marca).
2. *Marek Hłasko – pisarz nie z tego świata*, rozmawiali: prof. Piotr Weiser oraz prof. Zbigniew Kopeć (18 kwietnia).
3. *Należeć do tego samego widoku* – wieczór autorski z Małgorzatą Lebdą poprowadził Dawid Borucki (25 kwietnia).
4. *Zapisywanie wojny*. O książce Piotra Wilniewczyca *Pamiętniki i medytacje z wojny 1939–1945* rozmawiali dr Stanisław Gołub i prof. Krzysztof Pietkiewicz (3 października).
5. *Lata 20., lata 30. w reportażach Melchiora Wańkowicza*, goście: prof. Urszula Glensk, Grzegorz Nowak i prof. Zbigniew Kopeć (17 października).
6. *Pamięć pod skórą* – spotkanie autorskie z Marzanną Bogumiłą Kielar poprowadził prof. Marcin Jaworski (7 listopada).
7. *Na ratunek książkom. Zbiory Biblioteki Kórnickiej i Biblioteki Raczyńskich od XIX w. do dziś*, goście: prof. Zofia Dambek-Giallelis, prof. Piotr Pokora oraz prof. Magdalena Biniaś-Szkopek (5 grudnia).